Těla miminek nebudou odpad

Sotva dvoukilová holčička se narodila mrtvá. Má jméno i rodné číslo. Kdyby nikdo neprojevil zájem o její pohřbení, skončí společně s nemocničním odpadem ve spalovně.

Církevní pohřeb plodu po samovolném potratu v kostele sv. Víta v Bojanově. *Snímek Tomáš Kotrlý*

Český statistický úřad uvádí za rok 2014 čtyři stovky mrtvě narozených dětí a téměř čtrnáct tisíc samovolných potratů. Dosud bylo na jednotlivých nemocnicích, jak se v těchto situacích zachovají: jestli vydají tělíčko dítěte rodičům k pohřbení, či nikoliv. Stále to platí, ale blýská se na lepší časy díky novele zákona o pohřebnictví, jejíž návrh je nyní v mezirezortním připomínkovém řízení. Koncem dubna podali svůj návrh také poslanci z klubu KDU-ČSL, kteří vyzývají, aby byla novela schválena už v prvním čtení.

„Mrtvé lidské tělo dítěte vypuzeného nebo vyňatého z dělohy matky má mít zaručenu stejnou právní ochranu jako každý lidský pozůstatek, tj. jako dítě, které bylo lékařem označeno jako živé a umřelo po porodu, včetně pohřbívací povinnosti obcí," uvádí lidovci ve svém návrhu. „V zákoně o pohřebnictví není mrtvě narozené dítě zahrnuto mezi lidské pozůstatky. Jedná se o odpad, jehož původcem je poskytovatel zdravotní služby, který je z důvodu ochrany veřejného zdraví a hygieny povinen postupovat s anatomicko-patologickými odpady striktně podle zákona o zdravotních službách. Zahrnutí mrtvě narozených dětí do odpadu je v České republice běžná praxe," stojí v návrhu s tím, že pohřbení všeho, co není lidský pozůstatek, je v současném zákonu označeno za správní delikt pod sankcí padesát tisíc korun.

Řekli mi, že miminko nežije

Členkou pracovní skupiny Ministerstva pro místní rozvoj, která se podílela na návrhu vládní novely, byla mezi jinými Jana Vališová, předsedkyně spolku Tobit: „Naše organizace vznikla na základě negativních zkušeností rodičů s postupy zdravotníků ve zmíněných situacích. Rozhodli jsme se na nedodržování lidských práv v ČR upozorňovat. A abychom jen nekritizovali, aktivně jsme se snažili zpracovávat vlastní návrhy možných úprav právních předpisů," vysvětluje.

Paní Alžběta S. přišla o miminko v devatenáctém týdnu těhotenství: „Doktor mi oznámil, že miminko přestalo růst, srdíčko nebije, a ihned mě poslal do nemocnice. Byla náhoda, že jsem se zrovna dostala k Apolináři, kde jsem doposud nikdy nebyla. Sestřička, která mě přijímala, mi vysvětlila, co se bude dít, a poprvé jsem od ní uslyšela o možnosti děťátko pohřbít," vypráví paní Alžběta.

„Stává se, že žena jde na gynekologickou prohlídku, doposud bylo vše v pořádku, ale najednou se dozví, že dítě už nevykazuje známky života," popisuje Jana Vališová. Z pohledu mnoha žen se vše odehraje velmi rychle a ony nejsou na něco takového připraveny. Pokud má miminko větší hmotnost než 499 gramů, mají rodiče možnost jej pohřbít. Ovšem jestliže pohřeb nesjednají, nemocnice ho zlikviduje spolu s biologicko-anatomickým odpadem. U menších miminek pak nemocnice nemají povinnost vydat tělíčko rodičům k rozloučení, i když o to požádají. Návrh vládní novely zákona o pohřebnictví proto obsahuje kromě pohřbívací povinnosti mrtvě narozených dětí stanovené obcím také možnost individuálního pohřbení plodu po potratu, pokud o něj rodiče projeví během 48 hodin zájem.

Potřebovala jsem se rozloučit

„Vše probíhalo jako porod. Jen na konci neuslyšíte plakat miminko a nemáte slzy štěstí, ale slzy bolesti, zmatku a jakéhosi konce. Bylo pro mě moc důležité právě to, že jsem věděla, že s miminkem budou všichni zacházet jako s človíčkem, který byl živý. Do té doby jsem vždycky slyšela jen o potratech a házení tělíček do igelitových pytlů," vzpomíná Alžběta. Následně se dozvěděla, že měla štěstí, protože není samozřejmé, že se maminky v porodnici dozvědí o možnosti mrtvé miminko pohřbít.

Právě možnost vidět své dítě a rozloučit se s ním je podle Jany Vališové pro přijetí ztráty velmi důležité. Velkou roli tu hraje také vstřícnost a empatie nemocničního personálu. Na druhé straně jsou i nemocnice, které samy oslovují spolek Tobit a žádají ho o spolupráci. Díky uzavřeným dohodám s některými nemocnicemi jeho členové už třetím rokem na vlastní náklady zajišťují pohřbívání opuštěných mrtvě narozených dětí do hrobových míst Tobitu, které jsou prozatím na Vinohradském hřbitově v Praze a v Liberci. Někdy rodiče zpětně kontaktují Tobit, aby vyhledali hrob svého dítěte nebo poděkovali za jeho pohřbení.

Pohřeb mrtvě narozeného

P. Lukáš Lipenský, nemocniční kaplan v Motole, říká, že když se něco takového stane, je to velká tragédie a ne každá rodina je schopna se s úmrtím miminka okamžitě konfrontovat. Domnívá se, že kdyby rodiče o možnosti pohřbu svého dítěte věděli ještě dřív, než k situaci dojde, možná by reagovali jinak.

Od října loňského roku také pro účely církevního pohřbu těchto dětí schválila liturgická komise při ČBK na základě návrhů modliteb křesťanské sekce spolku Tobit dokument „Modlitby za mrtvě narozené děti a pastorační přístup k jejich rodinám" (ke stažení je na *www.liturgie.cz*) a krátce poté ji P. Lipenský poprvé použil při celebraci pohřbu sotva osmitýdenního miminka.

Jana Vališová uvádí, že v současné době má Tobit uzavřeny smlouvy s nemocnicemi v Jihlavě, Praze, Brně, Uherském Hradišti, Ostravě a v jednání jsou další (např. Olomouc, Frýdek-Místek, Praha). Pro zajištění pohřbení mrtvě narozeného dítěte nedávno spolek opakovaně oslovila také nemocnice ve Znojmě. Zda a v jaké podobě nakonec dojde k novelizaci zákona o pohřebnictví, rozhodnou poslanci. Dle předpokládaného harmonogramu by novelizovaný zákon mohl platit od 1. července příštího roku. Už dnes ale novela naráží i na odpůrce. Asociace pohřebních služeb adresovala ministryni pro místní rozvoj otevřený dopis, v němž kritizuje práci Tobitu a nesouhlasí ani s novelou, kterou podali poslanci z KDU-ČSL. Argumentuje například tím, že aktivity Tobitu mohou „vyústit v nebezpečné přemlouvání matek k nucenému pohřbu mrtvého plodu a s tím spojené inkasování pohřebného".

KATEŘINA ŠŤASTNÁ

Více informací na www.tobit.cz

Předplaťte si Katolický týdeník a vyhrajte pobyt ve Smečně

Ve spolupráci s Domem rodin Smečno jsme pro naše čtenáře připravili soutěž o osmnáct rodinných víkendových pobytů (pátek–neděle) s plnou penzí pro dva dospělé a dvě děti do deseti let.

Podmínkou k zařazení do soutěže o získání pobytu ve Smečně, každý v hodnotě 2 240 Kč, je objednávka **nového ročního dárkového předplatného** pro někoho z vašich blízkých, ať už příbuzných, přátel nebo známých, a s tím související následná úhrada 676 Kč na celý rok předem.

Z redakce KT získáte jak dárkový certifikát na předplacený KT se jménem obdarovaného, tak dárkový poukaz na pobyt ve Smečně od pátku do neděle v termínu, který si s provozovateli ubytování dohodnete v době od **1. června do 31. prosince 2016.**

Vystřihněte přiloženou objednávku, vyplňte v ní veškeré údaje plátce i obdarovaného a odešlete ji do redakce na adresu: **Katolický týdeník, Jana Podhorská, Londýnská 44, 120 00 Praha 2,** nebo naskenovanou odešlete na e-mail: **podhorska@katyd.cz** a vyčkejte na doručení poštovní poukázky či e-mailu s platebními údaji od našeho distributora tisku, společnosti SEND Předplatné. Ihned po přijetí úhrady vám zašleme zmíněné poukazy. Obálku i e-mail zřetelně označte heslem „SMEČNO".

Všechny objednávky doručené **do 31. 5. 2016,** které budou splňovat výše uvedené podmínky, slosujeme a pobytem odměníme **18 vybraných plátců**. Nevylosovaní, na které se již pobyt nedostane, budou odměněni dárkem, který k předplatnému budeme nabízet v kampani zveřejněné v KT od června.

Dům rodin je určen především pro rodiny s malými dětmi. Jde o bezbariérové zařízení s vlastní zahradou vybavenou trampolínou, skluzavkami, houpačkami, pískovištěm a bazénky pro děti. Zařízení má venkovní krb a vlastní parkoviště. Kapacita objektu je 10 pokojů s 2–5 lůžky s vlastním sociálním zařízením na pokojích vybavených dětskou postýlkou. Ubytovaným je k dispozici **dětská herna, společenská místnost, jídelna, kuchyně s domácím stravováním, fyzioterapeutická místnost pro masáže či výtvarná dílna.** Bližší informace naleznete na www. dumrodin.cz.

Na dárkové předplatné s pobytem ve Smečně se nevztahuje případné předčasné ukončení. Podmínkou je roční odběr Katolického týdeníku.

Objednávka předplatného

Roční předplatné 676 Kč ✓ Zahájení odběru[1] .....

SMEČNO **PLÁTCE**	Poukázkou: ☐	SIPO spoj. č.:	
	E-PLATBA – e-mail:		
Jméno a příjmení:		Rok narození:	Telefon:
Adresa a PSČ:			

ODBĚRATEL Vyplňte pouze v případě, že údaje nejsou shodné s plátcem nebo předplatné objednáváte jako dárek.

Jméno a příjmení:	Rok narození:	Telefon:
Adresa a PSČ:		

Předplatitelský vztah se řídí Všeobecnými obchodními podmínkami.
1) Pokud není písemně zrušeno, předplatné se automaticky prodlužuje.

Datum a podpis:

.....